Nr. 27.

Warszawa

26 czerwca / 8 lipca 1868 r.

Wychodzi w każdą środę.

Redakcja przy ulicy Nowy Świat Nr. 28.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Mowa Thiers'a w Izbie prawodawczéj, pomimo, a może raczéj dla tego właśnie, że grzeszy przeciwko prostéj, zdrowéj loice, maluje najlepiéj położenie. Ganiąc w ogóle politykę cesarską i przypisując jéj nietrafności obecne kłopoty finansowe, Thiers pochwala uzbrojenia i twierdzi, według starego przysłowia, że uzbrojenie jest najpewniejszym środkiem utrzymania pokoju. Głównie robi T. nacisk na to, że potęga Francji potrzebna jest ażeby przeszkodzić militarnemu urządzeniu Niemiec, a poprzeć objawiający się w państwach południowych federalizm niemiecki. Jest to odpowiedź na dumne oświadczenie jenerała Moltke w parlamencie niemieckim. Tak więc antagonizm dwóch mocarstw stawi się jasno: Francja nie chce i nie może pozwolić ażeby nowe Prusy imponowały staréj Europie.

Z tém wtzystkiém prasa i giełdy trzymają się pokojowo; wysoki kurs renty francuskiéj wcale jednak nie robi dobrego wrażenia na wielką publiczność, która go za sztuczny uważa, a ministra finansów w trudném stawi położeniu, gdyż przy oznaczeniu warunków nowéj pożyczki, nie łatwo będzie uwzględnić tę wysokość renty sprzeczną z położeniem ogólném. Konsole angielskie również znacznie się podniosły (96 1/8).

Bilanse bankowe nie zmieniają charakteru: fundusz metaliczny zwiększył się jeszcze tak w banku francuskim (1.220/m.), jak i angielskim (574/m. fr.); portfel nieruchomy. Trwa zatém nieufność i zastój; — i to w części tłumaczy poszukiwanie spokojnéj lokacji w rencie i konsolach.

Wielkim faktem finansowym we Włoszech jest zawarcie przez ministra układu o monopol tabaczny z dyrektorem Kredytu Ruchomego p. Balderina i kilku bankierami paryskimi. Dochód tabaczny wykazany był w budżecie na rok 1869 na 95/m. Według kontraktu (który niewątpliwie Izba zatwierdzi), rząd otrzyma 230 m.; z tych 180/m. tytułem pożyczki umarzalnéj dochodami, a 50/m. jako szacunek zapasów i budowli. Dochody mają się rozdzielać pomiędzy kompanją i skarbem.

U nas wypadkiem finansowym chwili są dwa zebrania ogólne Towarzystw dróg żelaznych — W.-Wiedeńskiéj i Terespolskiéj. Akcje obu nieco się w następstwie obniżyły, jakkolwiek sprawozdania żadnéj niespodzianki nie przyniosły; a nawet cyfra dochodu drogi ż. Wiedeńskiéj jest w postępie. Mogło tu tylko wpłynąć niekorzystnie uchwalone przez zebranie ogólne spłacenie renty założycielskiéj (10%), skapitalizowanéj na sumę 1.250.000 rubli. Co do wexli, te się podniosły, jak zwykle w epoce podróży zagranicznych i małego wywozu.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 29 czerwca—4 lipca 1868 r.

	Stopa %	RÓWNIA (*pari*)	Poniedz. 29 czerw. święto	Wtorek 30	Środa 1 lipca	Czwar. 2	Piątek 3	Sobota 4	Stosunek do równi na 100
			R	u	b	l	e		
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500).	4	100	.	.	.	.	75,50	.	$75\frac{1}{2}$
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup..	4	75	.	.	.	.	102,50	.	$136\frac{2}{3}$
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z kup	5	45	.	.	.	.	51,25	.	$113\frac{5}{6}$
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	.	.	.	.	27	.	90
	5	30	.	.	.	.	32,75	.	.
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	.	.	.	.	*58	.	$109\frac{1}{6}$
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	.	66,17	66,17	66,50	66,50	67	*58
kupon............	.	.	.	.	.	.	.	$0{,}37\frac{7}{9}$	67
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)............	5	100	.	.	.	.	78	.	78
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	.	130,75	129,50	.	.	130,75	$130\frac{3}{4}$
„ „ z 1866 r......	5	.	.	129	.	.	.	129	129
Metaliki (300) lutowe	4	100	.	100	100	100	100	100	100
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	100,25	100,25	100,25	100,25	100,17	$100\frac{1}{6}$
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)..	5	100	.	.	.	.	83,50	.	$83\frac{1}{2}$
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	.	82,17	81,90	82,10	82,10	82,10	$82\frac{1}{10}$
„ „ „ ser. 2	4	100	.	75,30	75,25	75,30	75,25	75,25	$75\frac{1}{4}$
kupon............	.	.	.	.	.	.	.	$0{,}13\frac{1}{2}$	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	65	65	.	$108\frac{1}{3}$
„ „ W-B. (100. 150) ...	4	100	.	59,50	59	59	.	.	59
„ „ Teresp. (100).....	5	100	.	.	.	.	88	.	88
Obligacje „ „	5	100	.	.	.	.	.	*89	*89
Akcje „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	.	.	.	*122	.	.
Obligacje „ „	$4\frac{1}{2}$	100	.	.	.	.	.	.	$*97\frac{3}{5}$
2. Wexle.									
Berlin........(Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	.	$107{,}62\frac{1}{2}$	$107{,}62\frac{1}{2}$	107,85	.	108	$116\frac{1}{3}$
Gdańsk....... (100) „	.	92,857	.	.	.	$107{,}77\frac{1}{2}$	107,70	.	116
Hamburg.....(M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	.	163,20	.	$115\frac{5}{6}$
Londyn....... (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	$7{,}36\frac{1}{2}$	.	.	7,36	.	$116\frac{3}{4}$
Paryż ....(Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	.	.	87,75	.	.	$116\frac{2}{3}$
Wiedeń....... (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	94,65	.	.	94,95	$102\frac{1}{4}$
Petersburg....(Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	99,17	.	.	.	$99\frac{1}{6}$
3. Monety.									
Półimperjał................	.	5,15	.	.	.	.	5,96	.	$115\frac{3}{4}$
Napoleondor................	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski..............	.	3	.	.	.	.	3,45	.	115
Rubel srebrny..............	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski..............	.	0,92.857	.	.	.	.	1,09	.	$117\frac{3}{5}$
Gulden austrjacki (papierowy)	.	0,62.906	.	.	.	.	0,64	.	$101\frac{3}{4}$

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Londyn.	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Amsterd.
bankowa:	6%	2	$2\frac{1}{2}$	4	4	$2\frac{1}{2}$	3
giełdowa:	—	1 ($1\frac{1}{2}$)	$1\frac{3}{4}$ ($2\frac{1}{4}$)	4	$2\frac{3}{4}$	$1\frac{3}{4}$ (2)	3

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 27 czerwca	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub. (—)	w d. 4 lipca
	r u b l i		
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	1.849.256, 61½	+ 162.859, 26 — 136.103, 75½	1.876.012, 12
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi. .	283.525, 04½	+ 38.462, 07 — 23.568, 50	298.418, 61½
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Włocł.	232.597, 19	+ 31.723, 25 — 19.422, 98	244.897, 46
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	91.944, 16½	+ 23.021, 60½ — 108.250, 11	6.715, 66
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	691.577, .	+ 18.873, . — 32.286, .	678.164, .
3. „ na zast. towarów a) wełny .	530.149, 79	+ 9.059, 78 — 7.389, 78	351.819, 79
3. „ na zast. towarów b) in. tow.	321.610, 63½	+ 6.762, 20 — 6.182, 20	322.190, 63½
4. „ „ kosztowności	792.200, 45½	+ 6.340, 42 — 10.667, 19	787.873, 68½
5. Otwarte kredyta	4.587.296, 46½	+ 998.326, 97½ — 758.776, 75½	4.826.846, 68
6. Kasa: Monety srebrne	2.631.744, 47	— 2.232, 18½	2.629.512, 28½
6. Kasa: „ złote	43.945, 12½	.	43.945, 12½
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	1.038.235, .	— 168.015, .	870.220, .
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	1.041.538, .	— 260.618, .	780.920, .
Łącznie (6)	4.755.462, 59½	— 430.865, 18½	4.324.597, 41

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 25/26 czerwca 1868 r.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski
	f r a n k ó w	
Fundusz metaliczny	1.220 228701	574.074525
Portfel	414.604139	454.006825 (Portfel i Zaliczenia razem)
Zaliczenia na złoto i rozm.	72.260350	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.	79.050700	332.363925
Dług skarbu i inne wart..	161.858218	375.000000
	1.948.002108	1.735.445275

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n k ó w	
Bilety w obiegu	1.205.116475	592.184750
Przekazy z term. kilkod.	35.023912	11.654800
Rachunki bieżące prywatne	457.082742	488.277700
Rachunki bieżące skarbowe	17.585910	202.382125
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000 (Kapitał i Zysk razem)
Zysk do kapit. doliczony	7.044776	
Inne bierniki	43.648293	77.120900
	1.948.002108	1.735.445275

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Nowe projekta dróg żelaznych we Francji.** Sieć dróg żelaznych francuskich w końcu r. z. obejmowała dróg wykończonych i używanych 15.689 kilom., a nadanych lecz niezbudowanych 5.331 k.,— razem 21.020 k. Od r. 1860 przybywa co rok w przecięciu 900 k. Tak więc uzupełnienie sieci szybko postępuje. Ale tém niemniéj na uwagę zasługuje ten fakt, że kiedy ze względu na długość ogólną dróg żel. Francja zajmuje drugie miejsce w Europie, t. j. zaraz po Anglji, — to pod względem ich ilości stosunkowéj odnośnie do przestrzeni i ludności — zaledwie czwarte czy piąte zająć może (po Belgji, Prusach, Niemczech, Szwajcarji). Ta niższość stosunkowa wskazuje na potrzebę większego rozwoju francuskiéj sieci dróg żelaznych. Uwzględniając tę potrzebę rząd poddał rozbiorowi Izby prawodawczéj projekta nowych linij, które dzielą się na dwie kategorje:

a) 12 linij długości 1369 kilom. do zbudowania kosztem skarbu;

b) 36 linij dług. 1464 k., do zbudowania przez istniejące już kompanje z zasiłkiem rządowym, według

osobnych z niemi układów, w części stanowczych (803 kil.), a w części przypuszczalnych (661 k.)

Projekt budowy dróg pierwszéj kategorji, przyjęty już został przez Izbę według wniosku rządowego. Wydatek na ten cel uchwalony, wynosi 254/m. Rząd zarezerwował sobie prawo z czasem odstąpić budowę i tych linij prywatnym kompanjom, bądź dawnym bądź nowym.

Rozprawy Izby o téj kwestji dróg żelaznych wywołały uwagi krytyczne, nawet namiętne. Czyniono zarzuty z jednéj strony rządowi, — że obciąża budżet rękojmjami i wsparciami drogom żelaznym udzielanemi, z drugiéj kompanjom, — że wyzyskują publiczność utrzymując wysokie taryfy.

Na te zarzuty Izba odpowiedziała faktem bezwarunkowego przyjęcia projektu rządowego. Dla wyjaśnienia rzeczy podajemy argumenta przytoczone przez p. Barras w *Semaine Financière*.

„Zasiłki i rękojmje dawane kompanjom dróg żelaznych nie są wcale podarunkiem, ale raczéj kredytem. Rząd zapewniając kompanjom na nową sieć 4,65 % na lat 50, jeśli i ponosi wydatki, to niezrzeka się wcale ich zwrotu, który nastąpi prędzéj czy późniéj, a nawet z procentem. Nadto po upływie terminu nadania, rząd naraz stanie się właścicielem drogi, a przy jéj odbiorze, pozostałą wierzytelność skompensuje w wartości taboru i w ogóle inwentarza ruchomego kompanji. Nakoniec, według warunków nadania, po upływie pierwszych lat 15 rząd ma prawo skupić nadanie, regulując spłatę w sposób następujący: Z ostatnich przed wykupem 7-u lat wyłącza się 2 najmniéj korzystne; z 5-u pozostałych średni dochód czysty ustanawia się jako stała opłata roczna za cały czas pozostały z okresu nadania.

Wreszcie czy rząd skorzysta albo nie z prawa wykupu, przyjdzie czas, kiedy cała sieć dróg żelaznych stanie się własnością narodową. Dość wyobrazić sobie przewrót w ekonomji budżetu, jaki sprawi ogromny dochód z wyzysku dróg żelaznych, — który dziś około 650/m. fr. wynosi, a po uzupełnieniu sieci zapewne miljard przejdzie, — dochód w całości skarbowy, gdyż akcje i obligacje z upływem nadania wylosowane i umorzone zostaną. Wtedy łatwo pojąć, że dzisiejsze wydatki na drogi żelazne są może najwięcéj usprawiedliwione w obliczu przyszłych pokoleń, bo są zadatkiem bogatéj puścizny.

Co do kwestji taryf, nie należy zapominać że obniżenie tylko w pewnych razach i do pewnéj granicy dotyczeć może kompanji, zresztą spada na skarb; stąd wynika, że nawet ze stanowiska interesu publicznego nie należy posuwać reform w téj mierze aż do naruszenia równowagi interesów przekroczeniem granic naturą rzeczy wskazanych.

— **Spożycie głównych artykułów żywności w Paryżu.** Z ogłoszonéj przez *Revue des Deux Mondes* ciekawéj pracy p. Max. du Camp o żywieniu się Paryża, podajemy niektóre ważniejsze szczegóły:

W roku 1867 wprowadzono do Paryża na spożycie 221.508.557 kilogramów mąki i 9.398.000 kilogr. zboża, zmielonego następnie w młynach miejskich, z czego wypieczono 277.802.879 kilogr. chleba, Przywóz chleba wypiekanego zewnątrz Paryża nie przenosi nigdy 2.500.000 kilogr. rocznie. Niemniéj znaczne jest spożycie mięsa. W r. 1867 zabito w szlachtuzach miejskich 341.253 wołów i krów, 219.641 cieląt, 209.615 wieprzów, i 1.707.266 baranów, łącznie 2.477.775 sztuk —a obok tego weszło w tym roku do Paryża przeszło 20.000.000 kilog. mięsa z bydła na prowincji bitego.

Spożycie mięsa w Paryżu oceniają na 135 miljonów kilogr., zatém przy ludności 1.825.000 wypada na głowę około 70 kilogr., oprócz 7½ kilogr, wieprzowiny. Używanie mięsa końskiego bardzo mało się rozpowszechniło, dla tego w sprawozdaniu pominięte zostało.

Między trunkami, główne miejsce zajmuje wino, którego Paryż w r. 1867 potrzebował przeszło 3.500.000 hektolitrów. W czasie od 1809 do 1818 spożycie wina w Paryżu nie przenosiło rocznie 750.000 hektolitrów;—zatém w ciągu lat 50 zwiększyło się blisko pięć razy.

Targ żywności paryski zajmować będzie wkrótce, na powierzchni 70.000 metrów kwadratowych, 14 pawilonów, z których dziesięć już są oddane do użytku.

6.000 wozów, 800 sztuk bydła na rzeź i niezliczona ilość wózków ręcznych i koszy, zasila co noc ten targ olbrzymi. Dla dania pojęcia o ruchu jaki tam panuje, przytoczymy, że w r. 1867 sprzedano tamże 18.576.287 kilogr. ryb morskich, 1.852.882 ryb z wody słodkiéj,— 11.461.000 kilogr. masła, za przeszło 30 miljonów fr. 4.317.000 kilogr. sera, za 2.644.000 fr., 244.141.155 sztuk jaj za 17.129.000 fr.

Drób' również ważną zajmuje rubrykę: sprzedano w r. 1867 14.651.203 sztuk, a w tém zwierzyny 3.114.295 sztuk.

Z kilku tych na prędce rzuconych cyfr, możemy ocenić jaką siłę musi rozwinąć rolnictwo, aby zaspokoić te niezmierne potrzeby.

— **Drogi żelazne szwajcarskie w r. 1867.**

Linje	Długość kilom.	Dochód w frankach: cały	kilometryczny	a mianow. z przewozu osób	towarów
1. Zachodnio-szwajcarskie	332	6.525040	19.654	11.501	8.153
2. Połączone drogi szwajcarskie	275	4.121518	14.987	8.175	6.813
3. Centralna	238	7.140819	30.003	14.232	15.772
4. Północno-wschodnia	178	6.203487	34.851	13.765	21.086
5. Berneńska	86	876365	10.190	6.086	4.104
6. Zurich-Łuzen	64	765310	11.958	7.312	4.646
7. Włoska	64	442308	6.911	4.090	2.821
8. Jura	38	577525	15.198	8.538	6.663
9. Bülach-Regensberg	20	82874	4.144	3.385	759
W ogóle	1295	26.735246	20.645	10.462	10.183

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.